

EVIDENS

- hævet over enhver diskussion

Af Sara Vafai-Blom

Jeg deltog den 1.3. på en konference på DPU. Konferencen var arrangeret af DPU, Undervisningsministeriet og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, og måske var jeg slet ikke løbet ind i nogen form for vanskeligheder med mine forestillinger (formodentlig ville jeg slet ikke have deltaget), hvis arrangementet havde været præsenteret som det det var – nemlig et indvielsesritual. Men nu var jeg altså tilmeldt en konference og havde forventninger i forhold til dette: Min forestilling var, at når et universitet afholder en konference om et emne, begreb eller tema, kan jeg tillade mig at forvente en præsentation, der efterlader mig med stof til mere kvalificerede overvejelser end før jeg deltog i konferencen. Jeg har en forestilling om, at det, der foregår på et universitet knytter sig til kriterier om videnskabelighed. En forestilling om, at resultater præsenteres sammen med en gennemgang af, hvordan man kritisk har forsøgt at skyde sine egne resultater ned. Hvordan man har inddraget international og national viden om det man beskæftiger sig med og igen på denne baggrund forsøgt at skyde sine resultater ned. På denne baggrund drog jeg glad af sted til en konference med titlen "En åbenlys forbedring – konference om bedre brug af evidensbaseret uddannelsesforskning". I den organisation hvor jeg arbejder, tales der nemlig meget om evidens og evidensbaseret uddannelsesforskning og undervisning. Jeg havde en forudanselse om, at jeg ikke ville være enig

med dem, der mener, at brugen af evidensbegrebet i forbindelse med pædagogik er en åbenlys forbedring, men jeg oplevede ikke, at min skepsis var velfunderet, ej heller, at jeg havde sat mig grundigt ind i fortalernes synspunkter. Kort sagt, jeg ville gerne sætte mig ind i "hvad kan folk, der har beskæftiget sig indgående med dette begreb sige om det".

Jeg sad og ventede på, at konferencen skulle starte og kiggede på den udleverede deltagerliste. Ud af 210 tilmeldte nåede jeg frem til, at de 199 havde opgivet deres titel til deltagerlisten. 30% af deltagerne havde ordene chef, leder, direktør eller rektor i deres titel. Når jeg talte bestyrelsesmedlemmer, formænd, redaktører, en dekan og en overbibliotekar med var 36% af personerne på deltagerlisten ledere.

Jeg kunne også se, at DPU var vældig stærkt repræsenteret på konferencen med 22 tilmeldte, Undervisningsministeriet havde 15 tilmeldte og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling 9. I alt havde arrangørerne tilmeldt 22% af personerne på deltagerlisten.

Besyderlig deltagerliste, tænkte jeg. Jeg har mest bevæget mig indenfor socialforskningen og har aldrig på det område oplevet, at en konference var så velbesøgt af ledere for slet ikke at tale om ledere fra ministerier, der i mine erfaringer højst kommer og åbner en konference i ministerens sted for derefter at gå igen.

Efterhånden som konferencen afvikledes, blev jeg mere og mere chokeret og rys-

tet i min blåøjede naivitet. De inviterede oplægsholdere var i alt væsentligt begejstrede for evidensbegrebet, for evidensbaseret uddannelsesforskning, for det såkaldte "clearinghouse"¹⁾ som skal etableres på DPU og for hinandens strålende og enestående indsats. Det var min oplevelse, at oplægsholdere, arrangører og en stor del af konferencedeltagerne alle var på fornavn med hinanden. Det virkede en anelse provinsielt. Og jeg sad og tænkte på, hvor let det er at styre ting i et meget lille miljø. En enkelt spørger fra salen spurgte, hvorfor der ikke var inviteret en oplægsholder, der forholdt sig kritisk til evidensbegrebet – men fik ikke noget svar fra arrangørerne. Ærgerligt, tænkte jeg. For det var dagens bedste spørgsmål, og det eneste, der ikke blev besvaret. Samme spørger – professor Henning Salling Olesen fra RUC – kommenterede selv kort processen fra OECD rapporten, der kritiserede danskerne evne til at videndele, og frem til konferencen. Han var meget kritisk. Han gjorde opmærksom på, at han og tre professorer fra tre andre universiteter forgæves havde forsøgt at komme i dialog om det faglige indhold i et clearinghouse. De fire professorer havde skrevet et kritisk indlæg på et par sider, og heldigvis havde Henning Salling Olesen medbragt det, og lagt det til fri afhentning. Jeg var glad for at få dette lille "flyveblad" med hjem. Det styrkede konferencens alsidighed væsentligt.

Tre andre indlæg gjorde indtryk på mig – det første kom fra Anders Bondo, formand for Danmarks Lærerforening, der fra salen påpegede vigtigheden af, at resultater, der fortæller noget om, hvad der virker og hvad der ikke virker, bør formidles til lærerne, så de kan bruge dem til at spejle sig i og på den baggrund træffe kvalificerede valg i forhold til deres egne tiltag. De må ikke bruges til at afprofessionalisere lærerne, som det f.eks. sker med standardforskrifter og test. Dette indlæg fandt jeg afspejlede min egen bekymring fra det sociale område, hvor risikoen for social engineering kan forekomme truede.

Det andet kom fra Merete Konnerup, afdelingsdirektør for Nordisk Campbell Center ved Socialforskningsinstituttet, der

så klart anbefalede et "clearinghouse" med en evaluerende funktion for, som hun sagde: (citeret efter hukommelsen) "det kan jo ikke nytte noget, at brugere af "clearinghouse" der søger svar på om noget virker, finder tre forskellige resultater "ja, det virker", "nej, det virker ikke" og "vi ved ikke om det virker"". Rationalet bag et tilsyneladende meget stort behov for kompleksitetsbegrænsning hos en formodentlig nøje udvalgt oplægsholder bekymrede mig.

Endelig gjorde det vældig stort indtryk på mig, at Lars-Henrik Schmidt, rektor for DPU, i sit oplæg sagde (igen frit efter hukommelsen) "Man skal ikke tro, at man bliver enige, blot fordi man bliver ved med at tale og tale. Det er ikke nødvendigvis sådan, at man kan blive enige. Og på et tidspunkt må den snak jo stoppe. Nogen må bruge saksen og stoppe det." Jeg sad og ventede på, at den kloge mand skulle understrege, at det, der i den forbindelse er så interessant, når vi ser på historien, er spørgsmål som f.eks. hvem stopper det, hvoraf kommer bemyndigelsen til at stoppe, hvilke interesser er i spil osv. Men jeg ventede forgæves og endnu mere rystet.

Da dagen sluttede, gik jeg hjem – en illusion fattigere, hvad angår DPU, hvilket jeg var ked af. Konferencen efterlod mig med det indtryk, at dette evidensbegreb med sine tvivlsomme konnotationer samt et "clearinghouse" (der i øvrigt grundlæggende er en rigtig god idé) skal presses igennem – og der er ikke plads, tid, interesse for nuancer og kritik. Konceptet indebærer ikke, at kritikken får en platform. Mange store mænd og kvinder klapper hinanden på ryggen og vil én og samme vej. Det er skræmmende.

NOTE:

1. Elaine ElKhawas, professor i "Education policy" ved George Washington University, gav et glimrende billede på et "clearinghouse". Hun fortalte os, at vi kender det fra bibliotekaren på biblioteket, der systematiserer, katalogiserer og formidler bøger – eller i "clearingshouse" – tilfældet forskning og undersøgelsesresultater. Der kan imidlertid også ligge en evaluerende funktion i et "clearinghouse" fortalte hun. Det "clearinghouse" hun selv havde været leder af havde afholdt sig fra denne funktion.